

24 Οκτωβρίου 2025

Άγιος Αρέθας ο Μεγαλομάρτυρας και οι «συν αυτώ»

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές

Ο άγιος μεγαλομάρτυς Αρέθας

Εορτάζει στις 24 Οκτωβρίου εκάστου έτους.

Τμηθείς, Θεώ προσήξε Μάρτυς Αρέθας,

Πολλοὺς ομοίως Μάρτυρας τετμημένους.
Αρέθα εικάδι συν γνωστοίσι τετάρτη τμήθης.

Βιογραφία

Ήταν ένας από τους προύχοντες της πόλεως Νεγράς στην Αιθιοπία επί εποχής Ιουστίνου (518 - 527 μ.Χ.), Ελεσβάν του Χριστιανού βασιλιά της Αιθιοπίας και Δουνάαν του Εβραίου βασιλιά της Ομηρίτιδος. Όταν ο βασιλιάς της Αιθιοπίας Ελεσβάν καθυπέταξε τον Εβραίο βασιλιά Δουνάαν, εγκατέστησε φρουρά στην πόλη. Τότε ο Εβραίος βασιλιάς επαναστάτησε, φόνευσε τους φύλακες και εκστράτευσε εναντίον της Νεγράς, την οποία και κατέλαβε σφάζοντας πολλούς Χριστιανούς. Μεταξύ αυτών και τον Αρέθα, ο οποίος, παρά τα γεράματα του, στήριζε τους Χριστιανούς και τους προέτρεπε στο μαρτύριο.

Ο άγιος μεγαλομάρτυς Αρέθας και οι συν αυτό μάρτυρες

Στα χρόνια του ευσεβούς βασιλέως Ιουστίνου (518-527) στην Αξώμη της Αιθιοπίας βασιλεύει ο πιστός και ενάρετος Ελεσβάν. Στη γειτονική όμως χώρα της ευδαίμονος Αραβίας (βασίλειο Σαβά, σημερινή Υεμένη) την εξουσία την κρατά τυραννικά ο αιμοδιψής Δου-Νουάς. Επρόκειτο για ένα σκληρό βασιλιά που είχε ασπασθεί τον Ιουδαϊσμό και είχε το όνομα Γιουσούφ. Ο πονηρός αυτός βασιλιάς κατόρθωσε να συγκεντρώσει πλήθος στρατού. Και με τη δύναμη των όπλων να αιφνιδιάζει τις γειτονικές χριστιανικές πόλεις, με στόχο την εξόντωση των πιστών Χριστιανών «εφ' όσον δε θα άλλαζαν την πίστη τους και δε θα ποδοπατούσαν τον τίμιο και ζωοποιό Σταυρό».

Δύσκολες πραγματικά ώρες για τους Χριστιανούς. Καλούνταν όλοι να δώσουν εξετάσεις γνησιότητας αγάπης προς τον Ιησού Χριστό.

Μία από τις πόλεις που αρίστευσε και ανέδειξε πλήθος μαρτύρων με επικεφαλής το μεγαλομάρτυρα Αρέθα είναι η πόλη Ναζράν (η σημερινή πόλη Νεγράν της βορείου Υεμένης). Μια πόλη με βαθιά χριστιανική Παράδοση από την εποχή του Κωνσταντίου υιού του Μ. Κωνσταντίνου. Προεστώς και υπεύθυνος της πόλης αυτής είναι ο Αρέθας, ένας πολύ σεβάσμιος και ενάρετος ηλικιωμένος με μεγάλο κύρος, αποδεκτός από όλους. Συνέβη λοιπόν τις ημέρες εκείνες ο μισόχριστος βασιλιάς Δου-Νουάς να επιτεθεί στη χριστιανική πόλη Ναζράν. Ανέπτυξε μάλιστα έξω από τα τείχη της 12.000 στρατό. Και απειλούσε ότι «θα σφαγιασθούν όλοι, εάν δεν αρνηθούν την πίστη τους». Οι Χριστιανοί αντιστάθηκαν γενναία, και με σύνθημα: «ούτε ένας προδότης ανάμεσά μας» ήταν όλοι έτοιμοι για το μαρτύριο...

Βλέποντας όμως αυτή την αντίσταση ο πονηρός βασιλιάς άλλαξε τακτική. Έπεισε με κολακείες τους προύχοντες της πόλης για να τους κάνει μια εθιμοτυπική

επίσκεψη. Ο Δου-Νοουάς φόρεσε το προσωπίο της ευγενείας και καλοσύνης και έφτασε στη χριστιανική πόλη, εγκωμίασε τους κατοίκους της για το ήθος τους, θαύμασε τα μνημεία τους, χάρηκε πολύ μαζί τους. Και καθώς αναχωρούσε, ζήτησε ανταπόδοση. Να τον επισκεφθούν και αυτοί στο δικό του στρατόπεδο.

Οι προύχοντες τον άκουσαν. Και μαζί με τον υπεύθυνο – προεστώτα τους Αρέθα εξήλθαν από την πόλη για τη συνάντηση της ανταποδόσεως. Την ώρα όμως εκείνη ξεδιπλώθηκε το άνομο σχέδιο του πονηρού εχθρού βασιλέως. Έγιναν βίαιες συλλήψεις του Αρέθα και των προυχόντων. Ακολούθησε αναστάτωση και σύγχυση στην πόλη. Οι στρατιώτες όρμησαν και λεηλάτησαν με αλλόφρονη μανία τα πάντα. Δε σεβάστηκαν ούτε τα τίμια Λείψανα του αγίου επισκόπου Παύλου, που είχε εκδημήσει πριν από δύο χρόνια. Τα έριξαν στη φωτιά... Μέσα στη μεγάλη αυτή αναταραχή ακούστηκε από παντού η ομολογία των πιστών: Είμαστε έτοιμοι με μια γνώμη «να πάθουμε δια την αγάπη του Χριστού σκληρά και πανώδυνα κολαστήρια». Οι διαταγές του βασιλιέως σκληρές. Τότε λοιπόν κήκαν ζωντανοί συνολικά 477 ιερείς, μοναχοί και μοναχές. Μαζί με αυτούς ο συναξαριστής συμπληρώνει ότι μαρτύρησαν επιπλέον «127 λαϊκοί»...

Ήρθε και η σειρά του γενναίου μάρτυρος Αρέθα μαζί με τους 340 συντρόφους του. Τον έφεραν μπροστά στο θρόνο του τυράννου. Εκεί απολογείται με παρρησία... Αισθάνεται ευτυχής, διότι αξιώνεται από το Θεό παρά τη γεροντική του ηλικία των 95 ετών να στηρίζει και να εμπνέει ένα λαό και να «στέλνει – όπως έλεγε – στο Χριστό την πολυάριθμη αυτή πόλη και ένα έθνος ολόκληρο»... Παρηγορεί και ενθαρρύνει τους συντρόφους του και τους λέει: «Δεν υπάρχει ενδοξότερος θάνατος από το Μαρτύριο, διότι με αυτό συμμετέχουμε στο πάθος του Χριστού και γινόμαστε κοινωνοί της δόξης του». Και όλοι μαζί με δάκρυα του απαντούν: «Έχε θάρρος, τίμιε πάτερ, είμαστε πρόθυμοι να δεχτούμε μαζί σου αυτό το μακάριο τέλος». Σκηνές μεγαλειώδεις εκτυλίσσονται... Ο τύραννος βασιλεύς δεν αντέχει άλλο.

Διατάσσει οργισμένος το σφαγιασμό τους. Τόπος μαρτυρίου θα είναι ο γειτονικός ποταμός. Εκεί οδηγήθηκαν όλοι. Εκεί προσευχήθηκαν για τελευταία φορά όλοι μαζί. Εκεί έδωσαν ο ένας προς τον άλλο τον τελευταίο τίμιο ασπασμό τους. Ασπασμό αγάπης και ειρήνης. Πρώτος θυσιάστηκε ο Αρέθας. Ακολούθησαν και οι άλλοι. Αφού προηγουμένως έχρησαν το μέτωπό τους με το αίμα του καθοδηγού Αρέθα. Τα τίμια Λείψανά τους στεφανώθηκαν με δόξα και οι λαμπρές ψυχές τους πέταξαν με συνοδεία αγγέλων στο φως του Παραδείσου. Εκεί αγάλλονται και υμνούν «ασιγήτως» τον πανάγιο Τριαδικό Θεό.

Η σεβάσμια καθοδηγητική μορφή του μάρτυρος Αρέθα δεν έσβησε με το θάνατό του. Ο τόπος του μαρτυρίου του έγινε μαγνήτης, που είλκυσε πολλούς. Ανάμεσα σ'

αυτούς είναι και μια γυναίκα με το τριετές παιδί της που ήρθε εκεί για να χρησθεί από τις αγιασμένες σταγόνες του τιμίου αίματος... Το θέαμα αυτό ερέθισε τον τύραννο. Διατάζει να καεί ζωντανή η γυναίκα. Αλλά και το νήπιο έδωσε στον τύραννο παράδοση για την ηλικία του ομολογία. «Θέλω – του είπε – να μαρτυρήσω με τη μητέρα μου». Και στην ερώτηση του βασιλέως τι είναι το μαρτύριο είπε: «Μαρτύριο είναι να πεθάνεις για το Χριστό, ώστε εκ νέου να ζήσεις». Και ποιός είναι ο Χριστός; «Έλα στην εκκλησία και θα σου δείξω ποιος είναι ο Χριστός», είπε στον τύραννο και έπεσε και αυτό με ορμή στη φωτιά με την πιστή μητέρα του. Μητέρα και συνεορτάζουν και αυτοί με το μάρτυρα Αρέθα κάθε χρόνο στις 24 Οκτωβρίου.

Ο άγιος μεγαλομάρτυς Αρέθας ας καθοδηγεί και το δικό μας έθνος, όλους μας, γονείς και νήπια και παιδιά και εφήβους. Μεγάλους και γέροντες...

Ἀπολυτίκιον (Κατέβασμα)

Ώχος α'. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Εὐσεβεῖα ἐμπρέπων τῇ ἀθλήσει δεδόξασαι, τὴν τῶν Χριστοκτόνων κακίαν καθελῶν τῇ ἐνστάσει σου, διὸ καὶ προσενήνοχας Χριστῷ, Μαρτύρων ἀρραγῇ συνασπισμῶν, ὥσπερ θεῖος παιδοτρίβης καὶ ὁδηγός, Ἀρέθα παμμακάριστε. Δόξα τῷ δεδωκότι σοι ἰσχύν, δόξα τῷ σὲ στεφανώσαντι, δόξα τῷ ἐνεργούντι διὰ σοῦ, πάσιν ἰάματα.

Κοντάκιον

Ώχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Εὐφροσύνης πρόξενος ἡμῖν ἐπέστη, ἡ φωσφόρος σήμερον, τῶν Ἀθλοφόρων ἑορτῇ, ἦν ἀνυμνοῦντες δοξάζομεν, τὸν ἐν ὑψίστοις ὑπάρχοντα Κύριον.

Ὁ Οἶκος

Τὸν νοῦν μου φώτισον Χριστέ, τῇ αἴγλῃ τῶν ἀγώνων, Ἀρέθα τοῦ γενναίου, καὶ πάντων τῶν ἀγίων τῶν ἀθλησάντων σὺν αὐτῷ· πρῶτος γὰρ ἀπάντων ἀνεδείχθη ὁ στερρός, φαιδρῶς παραταξάμενος κατὰ τῶν ἀθετούντων τὴν σάρκωσιν σου, τοῦ ὑπὲρ φύσιν σαρκωθέντος καὶ τεχθέντος, ἵνα ἡμᾶς λυτρώσης τῆς πλάνης, καὶ δείξης ἀπλανῶς τοῖς βουλομένοις διοδεύειν τὴν ὁδὸν τοῦ μαρτυρίου, ἣν οἱ Ἀθληταὶ ἐβάδισαν, σὲ ἀνυμνοῦντες τὸν ἐν ὑψίστοις ὑπάρχοντα Κύριον.

Ιερά Λείψανα: Αποτμήματα του Ιερού Λειψάνου του Αγίου βρίσκονται στις Μονές Διονυσίου Αγίου Όρους, Αγάθωνος Φθιώτιδος, Ταξιαρχών Αιγιαλείας και Φανερωμένης Σαλαμίνας και στη Σκήτη Κουτλουμουσίου Αγίου Όρους.

Οπτικοακουστικό Υλικό

Ακούστε το απολυτίκιο!

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Άγιος Αρέθας ο Μεγαλομάρτυρας και οι «σὺν αὐτῷ»

Ο άγιος μεγαλομάρτυς Αρέθας και οι συν αυτώ μάρτυρες

Ἅγιος Ἀρέθας ὁ Μεγαλομάρτυρας καὶ οἱ «σὺν αὐτῷ»

Πηγή: saint.gr - .xfd.gr